

20 Eylül 1997

ADALET BAKANLIĞI HUKUK İŞLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜNE
ANKARA

07 Ağustos 1997 tarihinde, Malatya 2.Noterliğinin bir uygulaması dolayısıyla “noterlerin kimlere örnek verebileceği” konusunda görüş almak amacıyla Türkiye Noterler Birliğine yazı yazılmış (EK-1); bu yazıya 01 Eylül 1997 tarihinde verilen cevapta (EK-2), Noterlik Yasasının 94. maddesindeki “**ilgili**” ifadesi, (aynı yasanın 72.maddesi kıyasen uygulanarak) “**belgelendirme isteminde bulunan kişi**” biçiminde yorumlanmış; dolayısıyla belgelendirme talebinde bulunan kişiler dışında hiç kimseye örnek verilemeyeceği sonucuna ulaşılmıştır. Ne var ki ulaşılan bu sonuç aşağıdaki gerekçelerle doğru bulunmadığından Genel Müdürlüğünüzün konuyu aydınlatması dileğiyle durum bilgilerinize sunulmuştur.

1. Noterlik Yasasının 94.maddesinin 1.fıkrasında, “Noterler tarafından yapılan işlemlerin örnekleri, ancak ilgililerine,... verilir.” hükmü yer almış; 72.maddenin 2.fıkrasında ise “**ilgili**” belgelendirme talebinde bulunan kişi olarak tanımlanmıştır. Bu iki fıkra hükmü birlikte ele alındığında noterlerin yaptıkları işlemlerin örneklerini ancak bu işlemin belgelendirilmesini talep edenlere verebileceği sonucuna ulaşılmaktadır.

Ne var ki bu iki fıkra hükmünü birlikte ele almaya; 72.maddedeki ilgiliye ilişkin tanımı, 94.maddeye kıyasen uygulamaya olanak bulunmamaktadır. Zira, 72.maddede bir hukuksal işlemin belgelendirilmesini talep eden, bir başka deyişle bir hukuksal işlemin tarafı olan kişi sözkonusu iken 94.maddede ise yapılan bu hukuksal işlemde (*hukuksal durumu*) etkilenen 3.kişi vardır. Her ne kadar yasanın tümü içerisinde “**ilgili**” terimi yasakoyucu tarafından gelişigüzel biçimde çoğunlukla “**taraf**” kavramı yerine kullanılmışsa da bir hukuksal işlemin varlık nedeni olan “**taraf**”la, bu işlemde hukuksal durumu etkilenen 3.kişinin bir tutulmasına olanak bulunmamaktadır. Yasakoyucunun “**ilgili**” terimiyle yalnızca hukuksal işlemlerin “**taraf**”ını kastettiğini öne sürmek ise bu işlemde etkilenen 3.kişilere (ilgililere) yasada hiç yer verilemediği gibi bir sonuç doğurur ki hukuk mantığı açısından bunu kabule olanak yoktur. Aslında yasanın 72.maddesinde “**ilgili**”nin tanımlanması da yukarıdaki açıklamaları doğrular niteliktedir. Gerçekten de yasakoyucu, bir hukuksal işlemin belgelendirilmesini talep edenle, yapılan bir işlemin örneğini talep eden kişinin (*her ne kadar yasada bunlar aynı sözcükle ifade edilmişse de*) birbirinden farklı olabileceğini göstermek için 72.maddede “**ilgili**” kavramını açıklama gereği duymuştur.

AVUKAT

İ. Halil ASİLBAY

Miraç İş Merkezi Kat: 4 No: 48

Tel: 326 43 75 Fax: 322 58 93

MALATYA

Kaldı ki bu tespitlerimizde yanılırsak bile yasanın 84 ve 90.maddelerinde düzenleme ya da onaylama biçiminde yapılan hukuksal işleme ilişkin bir belgenin ilgisine verileceği açıkça belirtilmiştir. Bu hüküm, işlem yapıldıktan sonra belge verme yükümlülüğünü kapsadığı gibi işlem yapıldıktan bir süre sonra bu belgeden yeni bir örnek talep edilmesine de yasal dayanak oluşturur. Bir başka anlatımla hukuksal bir işlemin düzenlenmesini ya da onaylanmasını talep eden kimse o işleme ilişkin bir belgeyi, yasanın 84 ve 90.maddelerinin son fıkraları karşısında her zaman noterden isteyebilecektir; bu hükümlerin dışında yasada ayrıca bir düzenleme aramak; 94.maddeye böyle bir işlev yüklemek yasa tekniği açısından kabul edilemez bir yaklaşım olur.*

2. Konuyu şu örnekle somutlaştırarak bitirelim:

(M), vekili olan (V)'yi azletmek için noter (N)'ye başvurur. Noter azilnameyi düzenleyerek (V)'ye tebliğe gönderir. Tebligat usulüne uygun yapılamadığı için (V) azilnameyi alamaz; ancak azledildiğini öğrenir. Haksız olarak azledildiğini düşünen (V), (M) aleyhine dava açmaya karar vererek azilnamenin bir örneğini almak için noter (N)'ye başvurur. Başvurusu şu gerekçeyle reddedilir: "Noterlik Yasasının 94.maddesine göre yapılan işlemlerin örnekleri ancak ilgililerine, yasal temsilci ya da vekillerine verilir. 72.maddeye göre ilgili belgelendirme talebinde bulunan kişidir. Buna göre siz "ilgili" değilsiniz; azledildiğiniz için vekil de değilsiniz. O halde mahkeme kararı olmadan size azilnamenin örneğini veremem."

Gereği yapılmak üzere durum bilgilerinize sunulur.

Saygılarımla,...

EKLERİ _____ :

Av. İ. Halil ASİLBAY

EK-1 07 Ağustos 1997 tarihli yazı

EK-2 01 Eylül 1997 tarihli yazı

* Bir hukuksal işlemin belgelendirmesini talep eden kişinin talebinin özünde, bu işleme ilişkin aksi kanıtlanıncaya kadar geçerli bir belge edinme isteği olduğuna göre yasada bu konuda herhangi bir hüküm bulunmasa dahi böyle bir belge (*talebin doğası gereği*) her zaman talep edilebilecektir.

T. C.
A D A L E T B A K A N L I Ğ I
HUKUK İŞLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

Sayı : B030HİG000000-

A N K A R A

Konu : .....

...../...../199...

03.10.97*015180

MALATYA CUMHURİYET BAŞSAVCILIĞINA

Miraç İş Merkezi kat 4 No:48 Malatya adresinde avukatlık yapan Avukat İ.Halil Asilbay'ın 20 Eylül 1997 tarihli dilekçesi ile konu incelendi.

1512 sayılı Noterlik Kanununun hukuki işlemler ve ilgili-leri başlığını taşıyan 72.maddesinde noterlik işlemlerinin sağlıklı ve düzenli bir şekilde yürümesi amacıyla "ilgili" ibaresinin tanımı yapılmıştır. Bu tanımlamaya göre ilgili, belgelendirme işleminde bulunan kişidir.

Aynı kanunun, kimlere örnek verilebileceği başlığını taşıyan 94.maddesinin ilk fıkrasında, noterlik işlemlerinin örneklerinin, ancak ilgililerine, bunların kanuni mümessil veya vekillerine yahut da mirascılarına verileceği hüküm altına alınmıştır. Bu sayılanlar dışında bir kimsenin noterlikten örnek çıkarılmasını talep etmesi halinde noterliğin bulunduğu asliye hukuk veya münferit sulh hakimliğine müracaat ederek izin alması 1512 sayılı Noterlik Kanununun 95.maddesi gereğidir. Bu izin herhangi bir harç veya vergiye tabi değildir. Kanun koyucu 94.madde kapsamı dışında kalan talepler için özel hüküm koymuştur.Bu özel hüküm karşısında 72.maddede yazılı ilgili sözcüğünün 94.maddedeki ilgili sözcüğe eş anlamlı olmadığı ileri sürülmesi doğru değildir.

Bu itibarla, 1512 sayılı Noterlik Kanununun 72.maddesinde tanımlanan ilgili ifadesinin 94.maddede yazılı ilgili ibaresi ile aynı mahiyette olduğu, 94.madde dışında bir kimsenin noterlikten örnek istemesi halinde o noterliğin bulunduğu asliye veya münferit sulh Hakiminden izin alması gerektiği düşünülmektedir.

Bilgi edinilmesini ve keyfiyetin adı geçen Avukata dilekçesine istinaden tebliği ile mazbatasının gönderilmesini rica ederim.

H.Nesrin YILMAZCAN
Bakan a.
Hakim
Genel Müdür Yrd.

B.2020